

351.85/400

37(4742B)

137504:1

+ SF 7862

muut. 29. VIII 30

Avalikkude algkoolide seaduse-eelnõu.

Vabariigi Valitsuse ettepanek Riigikogule 14. V. 1930. a.

I.

1. Üldised alused.

§ 1. Avalik algkool moodustab õhtuskooli esimese järgu.

§ 2. Avalik algkool on emakeelne ja maksuta.

§ 3. Opilaste emakeel arvatakse nende rahvuse järgi. Vanemate kahte rahvusse kuuluvusel sünnib laste rahvuse määramine vanemate või hool-dajate kokkuleppel. Kui kokkuleppele ei jõuta, kuulub laps isa rahvusse.

§ 4. Kõik koolikohuslikud lapsed (§§ 7 ja 8) peavad käima emakeelses koolis, välja arvatud lapsed, kelle jaoks nende elukoha kooliringkonnas ei ole korraldatud emakeelset avaliku kooli ja kes sellepärast võivad õppida mitteemakeelses koolis oma vanemate või hool-dajate otsusel ning vähemusrahvustest lapsed, kes oma vanemate või hool-dajate otsusel õpi-vad riigikeelses koolis. Muudel juh-tudel laps võib õppida mitteemakeel-ses koolis ainult mõjuvatel põhjustel, mida otsustab kohaline maa- või lin-nakoolivalitsus.

Kui lapsevanem või hool-daja ei ole rahu koolivalitsuse otsusega, võib ta kaevata Haridus- ja Sotsiaalministeeriumile ühe kuu kestel.

§ 5. Algkool võib olla ühis- või lahuskool, selle järgi, kuidas otsus-tab kooli ülalpidaja.

Avalikul algkoolil on oma pitsat kohalise maa- või linnavalitsuse poolt kinnitatud kujul.

§ 6. Käesolevas seaduses tähenda-tud omavalitsuste ülesandeid vähe-musrahvuste suhtes, kellel olemas kulturomavalitsus, täidavad maksva-te seaduste piirides vastavad vähe-musrahvuste kulturomavalitsused.

2. Koolikohustus.

§ 7. Lapsed, kes kooliaasta algu-seks saanud 8 aastat vanaks, on ko-hustatud astuma algkooli.

Erandina võivad üksikud lapsed astuda kooli ka hiljemini, kui õpilaste vastuvõtmist toimetatakse üle aasta (§§ 22 ja 23), või kui selleks on mõ-juvaid põhjusi, mida otsustab kooli õppenõukogu, ära kuulates kooli- või jaoskonnarsti arvamuse. Tehtud ot-susest teatab koolijuhataja viibimata kooli ülalpidajale.

Oppenõukogu võib võtta lapse kooli ka varemalt, kui laps on tar-vilikult arenenud.

§ 8. Koolikohustus kestab algkoo-lis kas kuni kursuse lõpetamiseni või — mittelõpetamise korral — kuni 16 aasta vanuseni. Opilased, kes on saa-nud 16 aastat vanaks õppeaasta kes-tusel, peavad käima koolis kuni selle õppeaasta lõpuni.

§ 9. Lapsed, kes saavad õpetust kodus, erakoolides või muul teel, mis ei seis aialamal avaliku algkooli õpe-tusest, vabastatakse avalikus algkoo-lis käimisest vastavalt linnakooliva-litsuse poolt või maakoolivalitsuse poolt kohalise omavalitsuse ettepane-kul. Selle õpetuse tasapinna kõrguse üle otsustavad asutised ja isikud, kel-le hooleks on antud kooli pedagoogiline instrueerimine ja ülevalve.

§ 10. Lapsed, kellel nende keha-liste või vaimliste puuduste pärast täiesti võimatu on õppida algkoolis või kelle koolis viibimine on häda-ohklik teiste õpilaste julgeolekule või kõlblusele, paigutatakse sellekohas-tesse kasvatus- või õppeasutistesse. Nende asutiste korralduse määrab sellekohane seadus, aga kuni selle maksmapanemiseni — Vabariigi Va-litsuse poolt Haridus- ja Sotsiaal-ministri ettepanekul antud määrus.

Seni kui säärased asutised puudu-vad, vabastatakse käesolevas parag-rahvis tähendatud lapsed kooliskäi-misest vastavalt linnakoolivalitsuse otsusega või maakoolivalitsuse otsu-sega kooli ülalpidaja ettepanekul.

§ 11. Koolikohustuse täitmise jä-rele kooliringkonnas valvab koha-

line omavalitsus, kes peab kooliealiste laste nimestikku, seda hoiab alati korras, parandab ning täiendab ja annab teada igal aastal hiljemalt 2 nädalat enne õppetöö algust kooliringkonnas asuvate koolikohuslike laste vanematele või nende asemikudele koolikohustuse maksnahkamine ning saadab koolikohuslike laste nimestiku vastava kooli juhatajale samuti kaks nädalat enne õppetöö algust.

Maa- ja linnakoolivalitsustel on õigus panna maksma sundmääruksi koolikohuslike laste registreerimise kohta.

§ 12. Opilaste korraliku kooliskäimise järele valvab eeskätt kooli juhataja ja õppenõukogu. Koolijuhataja peab tarviduse järgi andma teateid hoolekogu juhatajale õpilaste puudumise üle. Hoolekogu on kohustatud need teated viivitamatult vaatama läbi ja võtma tarvitusele kõik seaduslikud abinõud lapse kooli saatmiseks.

§ 13. Lapse vanemad või hooldajad, kes on süüdlased nende hoole all olevate laste korratud kooliskäimises, langevad kooli hoolekogu määramisel (§ 79 p. 13) rahatrahvi alla kooli kasuks (§ 79 pp. 2 ja 3) 5—40 sendini iga puudunud päeva eest. Trahv nõutakse sisse administratiivsel teel, kui see ei ole makstud vabatahtlikult ihe kuu jooksul pärast trahvimisotsuse jõusseastumist (§ 79 p. 13 ja 81).

Kui rahatrahvile vaatamata last ei saadeta kooli vabandamatul põhjustel, siis teatab hoolekogu juhataja sellest kooli ülalpidajale omavalitsusele süüdlaste kohtulikule vastutusele võtmiseks.

§ 14. Maa- ja linnakoolivalitsus annab lähema juhatuskirja trahviraहा suuruse järkude kohta § 13 esimeses lõikes tähendatud piirides ja selle määramise korra ning tarvitamise kohta. Haridus- ja Sotsiaalministeeriumil on õigus ühtlustada nimetatud juhatuskirja ja anda nende kohta korraldavaid määruksi.

§ 15. Kui lapsevanemad või hooldajad hoolimata mitmekordsest trahvist või kohtulikust karistusest ei saada last kooli vabandamatul põhjustel, siis antakse laps hoolekandekohtu otsuse järgi vanemate või hooldajate kulul teise perekonda või kasvatusmajja ülalpidamiseks ja kooli saatmiseks.

§ 16. Kui vanemad või hooldajad vaesuse pärast ei suuda panna last kooli, siis peab kohaline omavalitsus hoolitsema lapse kooliskäimise või-

maluse eest. Selle ülesande täitmiseks antakse omavalitsustele toetust ka riigi poolt Haridus- ja Sotsiaalministri määramise järgi riigi eelarves ettenähtud krediidipiirides.

§ 17. Koolikohuslike lapsi ei tohi võtta õppeajal kestva palgalisse ametisse. Erandjuhtudel on maa- või linnakoolivalitsusel õigus lubada koolikohuslikule lapsele pidada palgalist ametit, kui see ei takista korraldiku kooliskäimist.

Selle nõuangu täitmise järgi valvab kohaline valla-, alevi- või linnavalitsus.

3. Asutamine ja ülalpidamine.

§ 18. Avalikud algkoolid asutatakse ja peetakse ülal valdade, alevite ja linnade poolt niisugusel arvul, nagu see on tarvilik koolikohustuse täitmiseks. Algkoolid, millel on üleriigiline või ülemaakonnaline tähtsus, asutatakse ja peetakse ülal riigi või maaomavalitsuse poolt.

§ 19. Riik kannab kõik tema poolt asutatud ja ülalpeetavate algkoolide kulud. Omavalitsused kannavad nende poolt asutatud koolide majanduslikud ja kõik muud kulud peale õppejõudude palga selle osa, mis on seadustega määratud riigi kanda.

§ 20. Algkoolid, mis on vajalikud koolikohustuse täitmiseks, moodustavad avalikkude algkoolide võrgu. Maa- ja linnavalitsused koostavad algkoolide võrgu kava Haridus- ja Sotsiaalministri poolt antud juhtnõude järgi, kusjuures maavalitsus arvesse võtab valla- ja aleviomavalitsuste põhjendatud ettepanekuid koolivõrgu moodustamise kohta, ja saadavad selle kava pärast heakskiitmist maa- ja linnavolikogu poolt Haridus- ja Sotsiaalministrile, kes esitab kava ühes oma arvamusega Vabariigi Valitsusele kinnitamiseks. Samas korras kinnitatakse ka muudatused koolivõrgus.

§ 21. Opilaste normaalarv klassis kui ka klassikomplektis on 40, maksimaalarv — 50 ja minimaalarv — 20. Ainult ajutiselt erandjuhtudel õpilaste arv klassis või klassikomplektis võib tõusta üle 50 või langeda kuni 15.

§ 22. Väiksematel saartel ja soode või metsadega eraldatud maanurkades on algkoolide ülalpidajad (§ 18) kohustatud avama algkooli või klassi, kui koguneb vähemalt 15 koolikohuslikku õpilast. Nendes kohtades võib õpilaste vastuvõtmist toimetada ka üle aasta.

§ 23. Omavalitsuste piirkonnas, kus vähemusrahvus enamuses, on algkoolide ülalpidajad kohustatud avama eesti rahvusest laste jaoks algkooli või klassi, kui koguneb vähemalt 15 eesti rahvusest koolikohuslikku õpilast. Sellejuures võib toimetada õpilaste vastuvõtmist üle aasta.

§ 24. Vähemusrahvustest Vabariigi kodanikkude lastele nende emakeelse kooli või klassi avamine saab kohustavaks algkoolide ülalpidajatele, kui koguneb vähemalt 15 ühest rahvusest koolikohuslikku õpilast.

§ 25. Kui §§ 23 ja 24 näidatud juhtudel õpilaste arv langeb alla 15, siis korraldatakse nendele mitteemakeelses koolis õppimisel (§ 4) võimaluse järgi emakeele õpetamine Haridus- ja Sotsiaalministri korraldustega.

§ 26. Kui kooliringkonnas on koolikohuslikke lapsi, kelle asukoht on koolist üle 4 km., peab kooli ülalpidaja avama kooli juures internaadi.

§ 27. Kui mõnele üksikule koolikohuslikule lapsele võõra valla, alevi või linna kool asub märksa lähemal kui oma valla kool, siis on sellel lapsel õigus õppida lähemas koolis. Kui aga sääraseid lapsi koguneb teistest valdadest mõne valla, alevi või linna kooli üle 10 prots. üldisest laste arvust selles koolis, siis on need vallad, kust lapsed pärit, kohustatud kandma proportsionaalselt nende laste arvule kooli jooksvad majanduslikud kulud.

§ 28. Kui avaliku algkooli ülalpidaja ei hoolitse kooli eest tarvilikult, siis kannab ajutiselt tarvilikud kulud Haridus- ja Sotsiaalministeerium riigi eelarves selleks otstarbeks ettenähtud krediidist. Kantud kulud nõutakse sisse kooli ülalpidajalt administratiivsel teel.

§ 29. Kooli asutamise, ümbermuutmise ja korraldamise juures tuleb täita nõuded, mis on nähtud ette sellekohastes Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi poolt antud määrustes koolimajade, kooli kõrvalhoonete, nende asukoha ja seadete kohta.

§ 30. Algkoolil peab olema tarvilik maa-ala võimalikult ühe hektaari suuruses kooliõue, õpilaste võimlemis- ja mänguplatside ning kooliaia jaoks.

§ 31. Peale eelmises (30) paragrahvis tähendatud maa-ala muretsetakse maa-algkoolidele koolitalu vähemalt ühe lehma ning hobuse pidamiseks ja õppejõudude ning kooliteenijate aiamaaga varustamiseks. Koolitalu antakse kooliülalpidaja korral-

dusel rendi alusel isiklikuks kasutamiseks koolijuhatajale, või samadel tingimustel mõnele selle kooli õpetajale, kui koolijuhataja ei taha kasutada seda isiklikult.

Õpetajatele ja kooliteenijatele antakse samuti isiklikuks kasutamiseks rendi alusel igapähele sellest koolitalust aiamaad kuni 20 aari. Kui keegi talle kuuluvat aiamaad ei taha kasutada isiklikult, antakse see kasutada kooliülalpidaja korraldusel kas kooli juhatajale, teistele õppejõududele või kooliteenijatele.

§ 32. Eelmistes (30 ja 31) paragrahvides ettenähtud maa-ala on kohustatud muretsema kooli ülalpidaja.

§ 33. Kui kooli juhataja või õpetaja kooli ülalpidaja nõusolekul ette võetud põhjalikeks ja kulukaiks maa-parandustööks ja seadeiks, nagu maatorutamiseks, rigoolimiseks, puude ja pöösaste istutamiseks ja kaitseaiad ehitamiseks ei ole saanud toetust või ei ole seda saanud tarvilikul määral, siis makstakse temale ta lahkumise puhul tehtud töö ja kulude eest tasu kooliülalpidaja poolt asjatundjate hindamise põhjal.

§ 34. Kooli maaosa tarvitamise õigus õpetajate vahetamisele järgneval suvel on lahkujal õppejõul siis, kui ta töötas koolis kuni kevadise õppetöö lõpuni. Kui ta koolist lahkus enne õppetöö lõppu, siis jääb maa tarvitada uuele õppejõule.

4. Oppe- ja kasvatusala.

§ 35. Valdade poolt ülalpeetavais algkoolides kestab kursus normaalselt seitse õppeaastat, kuid vallavolikogu otsusel võib valla poolt ülalpeetava algkooli kursuse kesta ka kuus õppeaastat, kui vald võtab oma kanda lisakulud, mis tekivad 7-aastase kursusega kooli muutmisest 6-aastase kursusega kooliks (§ 37).

Linnade, alevite ja maaomavalitsuste poolt ülalpeetavais algkoolides kestab kursus normaalselt kuus õppeaastat, kuid kooli ülalpidaja omavalitsuse volikogu otsusel võib nende algkoolide kursuse kesta ka seitse õppeaastat.

Need avalikkude algkoolide ülalpidajate omavalitsuste volikogude otsused algkooli kursuse normaalse kestuse muutmise kohta kuuluvad Haridus- ja Sotsiaalministri kinnitamisele.

Kursuse kestuse riigi algkoolides määrab Haridus- ja Sotsiaalminister.

§ 36. Algkoolide ülalpidajad võivad avada algkoolide juures või neist lahus mittesunduslikke ühe- või kaheaastase kursusega täienduskoole

või -klasse määruse alusel, mis antakse Vabariigi Valitsuse poolt Haridus- ja Sotsiaalministri ettepanekul.

§ 37. Algkoolides, kus kursus kestab kuus õppeaastat, töötavad õpilased koolis normaalselt 1. septembrist kuni 31. maini.

Algkoolides, kus kursus kestab seitse õppeaastat, töötavad esimese kahe klassi (õppeaasta) õpilased koolis 20. augustist kuni 15. oktoobrini ja 16. maist kuni 20. juunini ning viie viimase klassi (õppeaasta) õpilased — 16. oktoobrist kuni 15. maini. Haridus- ja Sotsiaalministri määruse järgi korraldatakse kordamispäevi niihästi kahe esimese kui ka viie viimase klassi õpilastele vastavate klasside õppetöö vaheaegadel.

§ 38. Oppetöö vaheajad ja üldised ning kohalised pühad määrab Haridus- ja Sotsiaalminister.

§ 39. Kooliaasta kestab 1. augustist kuni järgmise aasta 31 juulini.

§ 40. Algkoolis õpetatakse järgmisi õppeaineid: 1) emakeelt, 2) usua ja kõlblusõpetust, 3) kodulugu, 4) matemaatikat, 5) loodusõpetust ja teravishoidu, 6) maateadust, 7) ajalugu ja kodanikuõpetust, 8) üht võõrkeelt eestikeelsetes koolides ja riigikeelt vähemusrahvuste koolides, 9) joonistamist, 10) tööõpetust, 11) laulmist ja 12) võimlemist.

Usuõpetus on õpetajaile ja õpilastele vabatahtlik õppeaine.

§ 41. Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi loaga võib kohaliste olude nõudel võtta algkooli õppekavva veel teisi aineid, mille juures aga ei tohi tunduvalt kannatada üldhariduslikkude ainetel läbivõtmise.

§ 42. Oppeainete üldise laadi ja läbivõtmise ulatuse iga õppeaine kohta klassis määravad Haridus- ja Sotsiaalministri poolt maksmapandavad õppe- ja tunnikavad.

§ 43. Algkooli klasse nimetatakse õppeaastate järgi I, II, III, IV, V, VI ja VII klassiks.

§ 44. Iga klassi kursuse läbivõtmiseks kulub normaalselt üks õppeaasta. Andekad õpilased võivad erakorraliselt õppenõukogu otsusel klassi lõpetada lühema ajaga või mõne klassi jätta vahele.

§ 45. Nõrgaandeliste laste tarvis korraldatakse kooli juures abitunnid ja avatakse omavalitsuste ning riigi kulul abikoolid määruse alusel, mis antakse Vabariigi Valitsuse poolt Haridus- ja Sotsiaalministri ettepanekul.

§ 46. Opilased viiakse ühest klassist teise ja tunnustatakse kooli kursuse lõpetanuks õppenõukogu otsuse järgi õpilase õppetöö edu ja üldise

vaimlise arenemise põhjal Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi poolt määratud korras.

§ 47. Igas koolis peavad olema tarvilikud õppevahendid ja õpilaste ning õpetajate raamatukogud. Haridus- ja Sotsiaalministeerium koostab nende õppevahendite ja raamatute nimestiku, milliste muretsemine on sunduslik kooli ülalpidajatele.

§ 48. Koolis võivad olla tarvituks ainult pedagoogiliselt lubatavad karistusviisid.

§ 49. Puudustkannatavaile õpilastele tarvisminevad õpperaamatud ja õppevahendid muretsetakse neile kooli poolt tasuta, milleks riigi ja kooliülalpidaja omavalitsuse eelarves nähakse ette summad eelmise aasta tegelikkude tarvete ulatuses.

§ 50. Igas algkoolis peab olema kooliapteek tarvilikkude arstirohtude ja abinõudega.

§ 51. Kohalisi tarvidusi silmas pidades võib algkooli ruumides, kui see ei ole takistuseks õppetööle, avada eriklasse, pühapäeva- või õhtukoole, raamatukogusid, kursusi, lugemistube ja teisi haridusasutisi, kui ka tarvitada kooli saali rahvamajana, kui see vastab sellekohaste määruste nõuetele (§ 29).

5. Opilased.

§ 52. Algkooli esimese klassi õpilasteks võetakse lapsed õppetöö alul ilma eelhariduseta, teistes klassidesse — õpilasi, kelle teadmised vastavad eelmiste klasside kursusele.

§ 53. Opilaste üleminek ühest algkoolist teise algkooli — mõjuvul põhjustel ka õppeaasta vältusel — sünnib ilma takistusega. Koduse haridusega õpilaste kooli astumise korral otsustab õppenõukogu, millisesse klassi tuleb paigutada õpilane.

§ 54. Algkooli kursuse lõpetajatele antakse sellekohased tunnustused nende koolitöö tulemuste kohta.

6. Ametisolevad isikud.

§ 55. Avalikus algkoolis on ametis järgmised isikud:

1) juhataja, 2) juhataja abi, 3) õpetajad, 4) arst ja 5) teenijad.

§ 56. Algkooli juhatajaks, juhataja abiks ja õpetajaks võivad olla isikud, kellel on algkooli õpetaja või sellele vastav kutse ja kes vastavad muudele sellekohaste seaduste nõuetele.

Käesolevas paragrahvis tähendatud kutse vastavus määratakse Haridus- ja Sotsiaalministri sellekohaste korraldustega.

§ 57. Algkooliõpetaja kutse omandamise, koolijuhataja ja ta abi ning õpetajate valimise, ametisse seadmise, ametis olemise ja ametist lahkumise kord määratakse Vabariigi Valitsuse poolt Haridus- ja Sotsiaalministri ettepanekul antud määrusega.

§ 58. Koolijuhataja kohuseks on kooli õppe- ja kasvatustöö ning majandusliku ala juhtimine, vastutus koolitöö korralikkuse ning kooli varanduse korrasoleku eest ja kooli asjaajamine kooskõlas seaduse eeskirjadega ning õppenõukogu ja hoolekogu otsustega.

Eriti on juhataja ülesandeks:

1) kooli esindamine ja läbikäimine teiste asutiste ning isikutega;

2) koolisse puutuvate küsimuste selgitamine ja esitamine otsustamiseks õppenõukogule ja hoolekogule;

3) järelevalve ja hoolitsemine, et koolitöö toimuks takistamatult, tunnid alati algaksid ja lõpeksid täpselt ja kõik õpetajad ning õpilased täidaksid oma kohuseid korralikult, kusjuures koolijuhatajal on õigus korratuste puhul kutsuda õpetajaid korrale;

4) tundide jaotamise eelnõu esitamine õppenõukogule;

5) kooli eelarvete ja aruannete koostamine;

6) mõjuvatel põhjustel õpetaja koolitööst vabastamine kuni kolme päevani sellest vastavale koolivalitsusele teatamisega;

7) puuduvate õpilaste nimestiku pidamine ja puudumise põhjuste selgitamine, milleks õpetajad on kohustatud koolijuhatajale olema kõigiti abiks;

8) internaadiga seotud tööde korraldamine;

9) kooliteenijate (§ 65) ametisse võtmine ja ametist vabastamine kooli ülalpidaja omavalitsuse teenijate kohta maksva korra järgi;

10) kooli kroonika kirjutamine.

§ 59. Kui klassikomplektide arv koolis ulatub üle 10, siis valitakse juhatajale abi. Juhataja abi on kooli istemises ning kasvatustöös tegevuses abiks juhatajale ja täidab viimase puudumisel tema kohuseid. Koolis, kus ei ole juhataja abi, määrab juhataja enese koolist puudumise ajaks õpetajate hulgast asemiku.

§ 60. Õpetaja kohuseks on õppening kasvatustöö tegemine, valve õpilaste järele koolis, internaadis ning vajaduse puhul ka väljaspool kooli, õppenõukogu koosolekutest osavõtmine ning selle otsuste kui ka koolijuhataja korralduste täitmine.

Õpetajal ei ole õigust keelduda talle määratud kasvatustööst ja tundidest.

Koolist kui ka õppenõukogu koosolekult võib õpetaja puududa ainult mõjuvatel põhjustel. Puudumise korral õpetaja on kohustatud teatama sellest aegsasti koolijuhatajale ühes puudumise põhjuste tähendamisega.

§ 61. Oppeaasta alul esitab õpetaja õpetus- ja kasvatusalal lähema töökava õppenõukogule heakskiitmiseks. Vähemalt iga poolaasta lõpul teatab õpetaja õppenõukogule, millisel määral ta on suutnud täita kavas märgitud nõudeid.

§ 62. Kasvatusülesannete lähemateks täitjateks määrab õppenõukogu õpetajate hulgast klassijuhatajad, kelle kohused määrab õppenõukogu Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi poolt antud instruksiooni põhjal.

§ 63. Maa- ja linnaomavalitsused võivad panna ametisse iga täie saja ja sellele järgneva viiekümne õpetaja kohta ühe tagavaraõpetaja, kes täidab puuduvate õpetajate aset. Vabal ajal töötab tagavaraõpetaja koduõpetuse instrueerimise (§ 9) ja haridustöö edendamise alal väljaspool kooli.

§ 64. Õpilaste tervise eest hoolitsemiseks pannakse ametisse kooliarstid.

§ 65. Igas algkoolis peab olema tarvilik arv kooliteenijaid.

7. Õppenõukogu.

§ 66. Õppenõukogu liikmeks on:

1) kõik kooli õppejõud.

2) kooli arst,

3) hoolekogu esindaja,

4) lastevanemate esindaja.

§ 67. Õppenõukogu ülesandeks on kooli kasvatustöö ja õpetustööde küsimuste ning nendega lähedas ühenduses olevate muude koolielu küsimuste lahendamine. Eriti kuulub tema võimupiiri:

1) kasvatus- ja õppeviiside arutamine koolitöö viljakuse tõstmise sihis;

2) õppekava läbivõtmise ulatuse ning korra ja sellest vastavates määrustes ettenähtud piirides kõrvalekaldumiste arutamine;

3) kasvatus- ja õppetöö jaotamine üksikute õpetajate vahel;

4) õpetajate poolt esitatud tööka-vade arutamine;

5) õppetöös tarvisminevate õppevahendite valimine ja soetamine;

6) õppetöö aruande vastuvõtmine;

7) õpilaste vastuvõtmine, vastavasse klassidesse paigutamine ja õpilaste koolist eemaldamine (§ 10);

8) õpilaste töö hindamine, nende edasiviimine klassist klassi, lõpeta-

jate koolist väljalaskmine ja õpilastele tunnistuste andmine;

9) õpilaste kohta käivate määruste koostamine ja maakmapanemine Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi poolt antud üldalustel;

10) koolis tarvitataivate kasvatustööde abinõude üle otsustamine;

11) kooliruumide jaotamine tarvitamiseks õpetajatele, õpilastele ja kooliteenijatele.

§ 68. Oppenõukogu koosolekuid peetakse tarviduse järgi.

§ 69. Oppenõukogu astub kokku kas kooli juhataja või tema asemiku kutsel või vähemalt ühe kolmandiku liikmete ettepanekul.

§ 70. Oppenõukogu koosolekuid juhatab koolijuhataja, tema äraolekul — juhataja asemik.

§ 71. Oppenõukogu koosolek on otsusevõimeline, kui sellest võtab osa vähemalt kolm neljandikku õppejõududest, nende hulgas kooli juhataja või tema asemik.

§ 72. Koosoleku otsus on maksev, kui selle poolt on enam kui pool koosolijast; kui hääled poolnevad, annab juhataja hääle enamuse. Kui koolijuhataja ei ühine oppenõukogu otsusega, võib ta küsimuse enne otsuse täidesaatmist esitada vastavale koolivalitsusele lõplikuks otsustamiseks.

§ 73. Oppenõukogu valib oma liikmete hulgas üheks aastaks sekretäri, raamatukoguhoidja ja tarbekorral õppekabinetide hoidja.

8. Kooli hoolekogu.

§ 74. Igal algkoolil on hoolekogu.

§ 75. Hoolekogu liikmeks on:

1) kooli juhataja ja üks õpetaja;

2) kaks lastevanemate esindajat;

3) kaks kooli ülalpidaja esindajat;

4) esindaja asutiste või isikute poolt, kes kooli toetavad majanduslikult, kui toetuse kogusumma moodustab vähemalt viiendiku majanduslikest kuludest;

5) kooli arst.

§ 76. Kõik koolis töötavad õppejõud võivad hoolekogu koosolekuist võtta osa sõnaõigusega.

§ 77. Lastevanemate esindajad valitakse (§ 88) igal sügisel pärast õppeaasta algust üheks aastaks. Kooli ülalpidaja esindajad valitakse samaks ajaks, kui nende valijate volitused kestavad.

§ 78. Hoolekogu valib igal aastal õppetöö alul pärast lastevanemate esindajate valimist omale juhataja, tema asemiku, kirjatöimetaja ja laekahoidja.

§ 79. Hoolekogu ülesandeks on hoolitseda kooli eest üldse, eriti tema majandusliku külje eest. Selle ülesande täitmiseks kuulub tema tegevuskonda:

1) järelevalve nende laste korraldusliku kooliskäimise üle, kes on kantud kohalise omavalitsuse poolt hoolekogu hoole alla kuuluva kooli õpilaste nimestikku (§ 11);

2) õpilaste toitlus- ja tervisolu korraldamine;

3) kehvemate õpilaste varustamine õppetarvetega, riietega ning jalatöödega (§§ 16 ja 49);

4) õpetustöö pealtkuulamine oma esindaja kaudu, kes oma arvamused ja tähelepanekud võib esitada hoolekogule, aga ei või teha märkusi klassis;

5) ettepanekute tegemine kooli ülalpidajale uute õppeainete sisseseadmise ning uute klasside või kursuste avamise asjus;

6) abinõude otsimine kooli ainelise külje tõstmiseks;

7) kooli rahaliste summade valitsemise ja tarvitamine, kuivõrt need summad on antud hoolekogu korraldusse;

8) kooli kinnis- ja vallasvara korrahoidmise järelevalve;

9) kooli eelarve läbivaatamine;

10) oma tegevuse kohta aastaaruande kokkuseadmine;

11) kooliteenijate tegevusala määrava juhatuskirja kinnitamine;

12) otsustamine õpilaste koolist puudumiste põhjuste üle ja nende tunnustamine vabandamatuks või vabandatavaiks;

13) trahviraha määramine õpilaste puudumise korral (§ 13) ja trahvimisest teatamine lapse vanemaile või hooldajale.

§ 80. Asja arutamisele õpilase koolist puudumise üle (§ 79 p. 12) kutsub hoolekogu juhataja õpilase vanema või hooldaja; viimase mitteilumist ei loeta asja arutamise edasilükkamise põhjuseks.

§ 81. Hoolekogu otsuse peale õpilase trahvimise asjus (§ 79 p. 13) võivad kaevata vastavale koolivalitsusele kahe nädala jooksul: 1) trahvitu — trahvimisteate kättesaamise päevast arvates, 2) koolijuhataja — otsuse tegemise päevast arvates. Koolivalitsus otsustab kaebuse lõplikult ja selle otsuseni jääb trahv nõudmata.

§ 82. Hoolekogu koosolekuid peetakse tarviduse järgi.

§ 83. Hoolekogu kutsub kokku juhataja või juhataja puudumisel tema asemik. Hoolekogu kutsutakse kok-

ku erakorraliselt kolme liikme või koolijuhataja nõudel.

§ 84. Hoolekogu koosolekuid juhatab hoolekogu juhataja või juhataja puudumisel tema asemik.

§ 85. Hoolekogu koosolek on otsusevõimeline, kui on koos vähemalt pool liikmeid, nende hulgas hoolekogu juhataja ja kooli juhataja või nende asemikud.

§ 86. Koosoleku otsus on maksev, kui selle poolt on enam kui pool koosolijaist. Kui hääled poolnevad, annab koosoleku juhataja hääli enamuse.

9. Lastevanemate koosolekud.

§ 87. Kooli ja kodu vahel lähema ühenduse loomiseks kutsub õppenõukogu kokku lastevanemate koosoleku vähemalt kaks korda aastas. Erakorraliselt võib lastevanemate koosoleku kutsuda kokku hoolekogu juhataja.

§ 88. Vanemate koosoleku ülesandeks on:

1) kasvatus- ja õppetöösse puutuvate küsimuste arutamine ja neis asjus sooviavalduste esitamine õppenõukogule ja hoolekogule;

2) esindajate valimine hoolekogusse ja õppenõukogusse.

§ 89. Lastevanemate koosolek on otsusevõimeline, kui sellest võtab osa vähemalt viiendik lastevanemaist või nende asemikkudest, kusjuures iga perekonna kohta arvatakse üks esindaja. Kui lastevanemate koosolek kokkutulnud liikmete vähese ar-

vu pärast jääb pidamata, siis peetakse järgmine koosolek mitte varem kui ühe nädala pärast. Teiskordne koosolek on otsusevõimeline, kui on tulnud kokku vähemalt viis lastevanemat. Kooli õppejõud võtavad osa lastevanemate koosolekuist sõnaõigusega.

§ 90. Koosoleku alul valitakse liit-häälteenamusega koosoleku juhataja ja kirjatöimetaja. Koosoleku protokollid kinnitavad juhataja, kirjatöimetaja ja vähemalt kolm koosoleku poolt valitud isikut oma allkirjadega.

10. Seaduse elluviimine.

§ 91. Käesolev seadus hakkab maksma 1. augustist 1930. a. Sest ajast kaotab maksvuse Avalikkude algkoolide seadus (RT 75/76 — 1920).

§ 92. Haridus- ja Sotsiaalministril on õigus anda määrusi käesoleva seaduse piirides.

II.

Rahukohtuniku nuhtlusseadus täiendatakse järgmistesse §§ 144^a ja 144^b-ga.

§ 144^a. Lapsevanemat või lapse eest hoolitsevat isikut, kes on süüdlane selles, et ta jättis täitmata seadusega nõutava koolikohuse ilma mõjuva põhjuseta, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle 50 krooni.

§ 144^b. Süüdlast koolikohusliku lapse õppeajal palgalisse teenistusse võtmises sellekohase loa või teenistuses pidamises antud loa vastaselt karistatakse:

rahatrahviga mitte üle 50 krooni.

Õppejõudude teenistuse- seaduse eelnõu.

Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi ettepanek Vab. Valitsusele.

1. peatükk.

ÜLDISED ALUSED.

§ 1. Oppejõud jagunevad: 1) määralisteks, kes vastavad käesoleva seaduse § 4 nõuetele ja kellel on vähemalt 50 prots. seaduses ettenähtud nädalatundide normist kas ühes või mitmes õppeasutises kokku; 2) kohustetäitjaks, kellel on vähemalt 50 prots. nädalatundide normist, kuid kes ei vasta käesoleva seaduse § 4 nõuetele; 3) tunniandjaks, kelle nädalatundide arv on alla 50 prots. seaduses määratud normist; 4) õpetajaametis kandidaatideks.

Oppejõudude all tuleb käesolevas

seaduses mõista koolijuhatajaid, õpetajaid, meister-instruktooreid ja teisi õppeasutises õppe- ja kasvatusalal töötavaid isikuid.

§ 2. Määralsed õppejõud võetakse ametisse määramata ajaks, õpetajate kohustetäitjaid ning tunniandjaid — kauemalt kaheks kooliaastaks, ja õpetajaametis kandidaadid — üheks või kaheks kooliaastaks, vastavalt praktikaaaja kestusele.

§ 3. Oppejõude ametisse registreeriv asutus võib registreerida kohustetäitjaks ka käesoleva seaduse § 4 nõuetele vastava õppejõu, kuid kauemalt üheks kooliaastaks, millise aja möödumisel viimane kas regist-

reeritakse ametisse määralise õppejõuna või vabastatakse ametist.

§ 4. Määraline õppejõud peab vastama järgmistele nõuetele:

1) peab olema Eesti vabariigi kodanik;

2) peab oskama riigikeelt;

3) peab olema vähemalt 20 aastat vana;

4) peab vastama tervislikult sellekohasele Haridus- ja Sotsiaalministri poolt maksmapandud määrusele;

5) peab omama koolile vastava kutsetunnistuse.

Erandi võib teha pp. 1 ja 2 tähen- datud nõuete suhtes igal üksikul ju- hul Haridus- ja Sotsiaalminister.

Punkt 2 nõue ei ole maksev nen- de mitte-eestikeelsele koolide õpeta- jate kohta, kes on registreeritud ame- tisse neisse koolidesse enne käesole- va seaduse maksmahakkamist.

§ 5. Õppejõuks ei või võtta isikut:

1, kes seadusejõusse astunud koh- tuotsusega on kaotanud õiguse olla riigi- või omavalitsuse teenistuses või õppejõuks avalikkudes õppeasu- tistes või erakoolides;

2, kes seisab eeluurimise või koh- tu all süütegude pärast, mille eest seaduses on ette nähtud vangimaja või raskem karistus, välja arvatud süüteoasjad, mida võidakse lõpetada poolte leppimisel;

3) kellel on ametliku arsti poolt konstateeritud terviserike või haigus, mis takistab edukat õppe- või kas- vatustööd või on kardetav õpilasile.

§ 6. Riigikoolide õppejõud on riigiteenijad, omavalitsuste poolt ülal- peetavate koolide õppejõud on koo- liilalpidaja omavalitsuse teenijad, erakoolide õppejõud loetakse erateenistuses olevateks isikuteks.

§ 7. Käesolevas seaduses tähen- datud omavalitsuste ja nende kooli- valitsuste ülesandeid vähemusrahvus- te suhtes, kellel olemas kultuuroma- valitsus, täidavad maksvate seaduste piires vastavad vähemusrahvuste kultuuromavalitsused.

2. peatükk.

ÕPETAJA KUTSE OMANDAMINE.

1. jagu. Algkooliõpetaja kutse.

§ 8. Algkooliõpetaja kutsetunnistu- se andmise otsustab käesolevas sea- duses ettenähtud korras pedagoogi- lise õppeasutise kutsekomisjon Haridus- ja Sotsiaalministri poolt maksmapandud määruste ja kavade alusel.

§ 9. Kutsekomisjoni esimeheks on pedagoogilise õppeasutise juhataja ja liikmeteks pedagoogilise õppeasutise vastavate ainete õppejõud, Haridus-

ja Sotsiaalministeeriumi esindaja ning vähemalt üks koolinõunik Haridus- ja Sotsiaalministri määramisel.

§ 10. Algkooliõpetaja kutseeksami- le võtab kutsekomisjon vastu peda- googilise õppeasutise lõpetajaid, kes vastavad käesoleva seaduse § 4 pp. 1, 2 ja 4 nõuetele ning kes peda- googilise õppeasutise õppenõukogu poolt on tunnustatud kutsekõlblikuks.

Algkooliõpetaja kutseeksami või- vad õiendada kutsekomisjonis ka üldharidusliku keskkooli (gümnaasiu- mi) lõpetajad, kes vastavad § 4 pp. 1, 2 ja 4 nõuetele.

§ 11. Isikule, kes on rahuldavalt õiendanud algkooliõpetaja kutseeksami, annab pedagoogiline õppeasu- tis sellekohase tunnistuse, mis an- nab õiguse töötada kaks aastat õpe- tajaameti kandidaadina algkoolis.

§ 12. Kutseeksami õiendamisele järgneb õpetajaameti kandidaadil ka- he-aastase kestusega praktika-aeg algkoolis. Praktika-aeg tuleb täita viie aasta kestel pärast kutseeksami õien- damist.

Kutsekomisjon võib vabastada praktikaaja täitmise kohustusest isi- kut, kes enne kutseeksamite õienda- mist on algkoolis õpetanud vähemalt kaks aastat rahuldavate tagajärge- dega.

§ 13. Praktikaajal peab õpetaja- ameti kandidaadil olema vähemalt 25 prots. seaduses ettenähtud nädala- tundide normist.

Praktika-aeg võetakse arvesse õpe- taja teenistusaja arvutamisel vasta- vates seadustes ettenähtud alustel ning praktikaajal makstakse kandi- daadile palka kutselise õpetaja nor- mide järgi.

§ 14. Õpetajaameti kandidaat töö- tab kohaliku koolinõuniku lähemal järelevalvel ja juhtimisel. Koolinõu- nik jälgib kandidaadi õppe- ja kas- vatustööd ja on temale nõuga abiks ning hindab kandidaadi õppe- ja kasvatustöö tulemusel sellekohase Haridus- ja Sotsiaalministri juhatus- kirja alusel.

Koolinõunik võib tarbekorral mää- rata kandidaadile lähemaks nõuand- jaks kohaltõotava vanema vilunud õppejõu.

§ 15. Kutsekomisjon määrab õpe- tajaameti kandidaadile pedagoogili- se ülesande, mille ta peab lahendama praktikaaja kestel.

§ 16. Iga kooliaasta lõpul korral- dab pedagoogiline õppeasutis kursu- sed praktika-aega lõpetavaile õpeta- jaameti kandidaatidele praktikaajal tekkinud küsimuste selgitamiseks ja teadmiste täiendamiseks. Kursuse

korraldamise kohta annab Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi Koolivalitsus lähema juhatuskirja.

§ 17. Arvesse võttes õpetajaameti kandidaadi poolt esitatud praktikaaja andmeid, määratud pedagoogilise ülesande täitmist ja koolinõuniku hindamist kandidaadi praktikaaja töö kohta, otsustab kutsekomisjon algkooliõpetaja kutsetunnistuse andmise, millise otsuse põhjal kutsetunnistuse annab pedagoogilise õppeasutise juhataja.

§ 18. Kutsekomisjoni otsus kutsetunnistuse mitteandmise kohta läheb kinnitamisele Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi Koolivalitsusele, kes kas kinnitab kutsekomisjoni otsuse või pikendab praktikaage ühe aasta võrra.

2. jagu. Kesk- ja kutsekooliõpetaja kutse.

§ 19. Kesk- ja kutsekooliõpetaja kutseksamid õiendatakse kutsekomisjonis, mis asutatakse Haridus- ja Sotsiaalministri otsusel Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi või Tartu ülikooli või mõne teise õppeasutise juurde.

§ 20. Kutsekomisjoni esimehe ja liikmed ning komisjoni istungite aja määrab Haridus- ja Sotsiaalminister.

Komisjoni liikmed saavad tasu Haridus- ja Sotsiaalministri poolt määratud normide järgi.

§ 21. Kesk- ja kutsekooli teaduslikele õppeasutistele õpetaja kutseeksamil võtab vastu kutsekomisjon isikuid, kes vastavad § 4 punkt 1—4 nõuetele, on lõpetanud kõrgema õppeasutise või Haridus- ja Sotsiaalministri poolt selle vääriliseks tunnustatud välismaa kõrgema õppeasutise ja täitnud kõik ülesanded ja tööd ülikooli või mõne teise kõrgema õppeasutise juures asutatud pedagoogilises asutises.

§ 22. Kesk- ja kutsekoolide oskusteainete õpetaja kutseeksamil võtab vastu kutsekomisjon isikuid, kes: 1) vastavad § 4 pp. 1, 2 ja 4 nõuetele; 2) on lõpetanud keskkooli (gümnaasiumi) või omandanud üldhariduse, mis on vähemalt kahe õppeaasta võrra kõrgem 6-klassilise algkooli kursusest; 3) on lõpetanud vastava kutsekooli või omandanud muul viisil selle väärilise kutseoskuse ja 4) on saanud tarviliku pedagoogilise ettevalmistuse pedagoogilises õppeasutises või selle juures korraldatud kursustel.

Haridus- ja Sotsiaalminister määrab kindlaks, millised ained loetakse oskustekudeks.

§ 23. Kutseksami kavad paneb maksma Haridus- ja Sotsiaalminister.

Üksikute oskustekude ainete suhtes võib Haridus- ja Sotsiaalminister üles seada nõude, et kandidaat oleks mõne aja praktiliselt töötanud vastava elukutse alal.

§ 24. Isikule, kes on rahuldavalt õiendanud õpetaja kutseksamid, annab kutsekomisjon sellekohase tunnistuse, mis talle õiguse annab õpetada õpetajaameti kandidaadina kaks aastat kesk- ja kutsekoolis.

§ 25. Kutseksami õiendamisele järgneb õpetajaameti kandidaadi kahe-aastase kestusega praktikaage kesk- või kutsekoolis. Praktikaage tuleb täita viie aasta kestel pärast kutseksami õiendamist.

Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi Koolivalitsus võib praktikaaja täitmisest vabastada isikut, kes enne kutseksami õiendamist on vähemalt kaks aastat õpetanud rahuldavate tagajärgedega kesk- või kutsekoolis.

§ 26. Praktikaajal peab kandidaadil olema vähemalt 25 prots. seaduses ettenähtud nädalatundide normist.

Praktikaage võetakse arvesse õpetaja teenistusaja arvutamisel vastavates seadustes ettenähtud alustel ning praktikaajal makstakse kandidaadile palka kutselise õpetaja normide järgi.

§ 27. Õpetajaameti kandidaat töötab haridusnõuniku järelevalvel ja juhtimisel.

Haridusnõunik jälgib õpetajaameti kandidaadi õppe- ja kasvatustööd ja on igati talle nõuga abiks ning hindab kandidaadi õppe- ja kasvatustöö tulemused sellekohase Haridus- ja Sotsiaalministri juhatuskirja alusel. Haridusnõunik võib tarbeks määrata kandidaadile lähemaks nõuandjaks kohaliku koolinõuniku või kohal töötava vanema vilunud õppejõu.

§ 28. Kutsekomisjon määrab õpetajaameti kandidaadile pedagoogilise ülesande, mille ta peab lahendama praktikaaja kestel.

§ 29. Iga kooliaasta lõpul korraldab Haridus- ja Sotsiaalministeerium praktikaage lõpetavaile õpetajaameti kandidaatidele ülikooli või mõne teise õppeasutise juures kursused praktikaajal tekkinud küsimuste selgitamiseks ja teadmiste täiendamiseks. Kursuste korraldamise kohta annab Haridus- ja Sotsiaalminister lähema juhatuskirja.

§ 30. Arvesse võttes kesk- ja kutsekooli õpetajaameti kandidaadi poolt esitatud praktikaaja andmeid, määrab

tud pedagoogilise ülesande täitmist ja haridusnõuiku hindamist kandidaadi praktikaaja töö kohta, otsustab Haridus- ja Sotsiaalminister ministeeriumi Koolivalitsuse ettepanekul kesk- ja kutsekooli vastavate õppeainete õpetaja kutsetunnistuse andmise.

Tarbekorral võib Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi Koolivalitsus pikendada praktikaaja ühe aasta võrra.

3. jagu. Opetaja kutsetunnistuse kasutamine üksikutes koolitüüpides ning ametisolevate kutseta õpetajate kutse kinnitamine.

§ 31. Kesk- ja kutsekooliõpetaja kutseeksami õiendanud isikud saavad algkooliõpetaja kutse peale täienduseksamite õiendamist Haridus- ja Sotsiaalministri poolt maksmapandud määruse alusel.

§ 32. Kesk- ja kutsekooli õppejõud on õigus õpetada kesk- ja kutsekoolides neid õppeaineid, millistes tal on õpetajakutse. Teiste ainete õpetamine võib sündida Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse sellekohasel loal.

§ 33. Täiendusklasside ja -koolide õppejõududeks võivad olla vastava ettevalmistusega alg-, kesk- ja kutsekoolide õppejõud. Seni antud täienduskoolide õpetajate kutsetunnistused jäävad maksa ning nende omanikud saavad algkooliõpetaja kutse Haridus- ja Sotsiaalministri sellekohase määruse alusel.

§ 34. Opetajate kohusetäitjaile, ke. puudub õpetajakutse, kuid kes on töötanud koolides Eesti vabariigi iseseisvuse ajal vähemalt kümme aastat rahuldavate tagajärgedega, võib Haridus- ja Sotsiaalminister anda vastava kutsetunnistuse pärast sellekohast õppe- ja kasvatustöö revideerimist Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi poolt.

§ 35. Enne käesoleva seaduse maksma hakkamist seaduste või määruste alusel õppejõududele antud kutseõigused jäävad maksa täiel määral.

3. peatükk.

OPPEJÕUDUDE AMETISSE SEADMINE.

§ 36. Oppejõu ametisse seadmine võib toimuda vaid vabale kohale. Uue õppejõu valimine tuleb ette võtta viivitamatult pärast endise õppejõu lahtiregistreerimist. Suvisel õppetöö vaheajal toimetatakse õppejõu valimine hiljemalt kaks nädalat enne tegeliku õppetöö algust koolis.

§ 37. Oppejõu valimisest kuulutakse hiljemalt kaks nädalat enne valimist ühes pealinnas ilmuvvas päevalehes ja ühes kohalikus lehes, kui viimane on olemas.

§ 38. Oppejõud, kes soovib asuda ametisse, esitab kuulutavale asutisele (§ 41) sellekohase kirjaliku avalduse ühes lühikese eluloo ja endise teenistuse kirjeldusega, käesoleva seaduse § 4 nõudeid tõendavad dokumendid või neid kinnitatud ära kirjad ning allkirja selle kohta, et ei ole käesoleva seaduse § 5 ettenähtud takistusi ametisse astumiseks.

§ 39. Opetajaameti kandidaadil on õpetajakohale kandideerimisel ühesugused õigused kutseliste õpetajatega.

§ 40. Koolijuhatajaks võib valida ja registreerida algkoolides isikuid, kellel on algkooliõpetaja kutse, ja kesk- ning kutsekoolides vastava kutsega isikuid, kes õppejõuna on töötanud koolides vähemalt kolm aastat.

§ 41. Riigikoolide õpetajate valimistest kuulutab koolijuhataja, omavalitsuste poolt ülalpeetavate koolide õppejõudude valimistest — kooli ülalpidav omavalitsus, ja erakoolide õppejõudude valimistest — erakooli ülalpidaja, kui erakooli põhikirjas küsimus teisiti ei ole lahendatud.

§ 42. Riigikoolides valib esinenud soovivaldajate hulgast õpetajakandidaadi koolijuhataja ja esitab ta ühes õppenõukogu arvamusega Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi Koolivalitsusele ametisse määramiseks. Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi Koolivalitsusel on õigus määrata ametisse ka mõne teise kandidaadi nii valimisel esinenud kui ka muude kandidaatide hulgast.

Koolijuhataja riigikoolides määrab ametisse Haridus- ja Sotsiaalminister, kusjuures kooli õppenõukogul on õigus soovitada omalt poolt kandidaati koolijuhataja kohale.

§ 43. Omavalitsuste poolt ülalpeetavate avalikkude õppeasutiste õppejõudude valimist toimetab vastava omavalitsuse volikogu. Linna- ja maavolikogud võivad oma sellekohase otsusega anda õppejõudude valimise õiguse vastavale linna- või maavalitsusele, hariduskomisjonile või haridusnõukogule, kus see on olemas. Sõnaõigusega võtab osa valiva asutise koosselekust õpetaja valimisel õppenõukogu esindaja. Koolijuhatajal ja õppenõukogu esindajal on õigus tutvuda kandideerijate dokumentidega enne valimist ning avaldada oma arvamus kandidaatide kohta.

§ 44. Erakoolide õppejõude valib erakooli ülalpidaja, kui erakooli põhikirjas küsimus ei ole lahendatud teisiti, ja esitab kandidaadid registreerivale asutisele, juurde lisades koolijuhataja kandidaadi suhtes kooli õppeõukogu ja õpetajate kandidaatide suhtes koolijuhataja arvamuse.

§ 45. Valitud õppejõu-kandidaadi registreerib ametisse alg- ja täienduskoolides ja neile kursuse ulatuse poolest vastavates eraõppeasutistes vastav maa- või linnakoolivalitsus ning kesk- ja kutsekoolides ja eraõppeasutistes, mille kursus ületab alg- ja täienduskooli kursuse, vastavalt Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi Koolivalitsus või Teaduse ja Kunsti Osakond, välja arvatud nende koolide juhatajad, keda registreerib ametisse Haridus- ja Sotsiaalministeerium.

Maa- ja linnakoolivalitsuse otsuse peale õppejõudude registreerimise asjas võivad huvitatud isikud või asutised kaevata Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi Koolivalitsusele kahe nädala kestel arvates otsuse saamise päevast või kaevata administratiivkohtu-korras.

§ 46. Registreeriv asutis valvab selle järgi, kas on täidetud seaduse ja määruste nõuded õppejõudude valimise asjas. Kui nimetatud asutis leiab, et need nõuded pole täidetud, siis jätab ta ettepanud kandidaadi registreerimata ja teatab sellest kandidaati esitavale asutisele.

§ 47. Registreeriv asutis teeb otsuse registreerimise asjas kahe nädala kestel, arvates ettepaneku saamise päevast, kusjuures tal on õigus selle aja kestel nõuda ettepanevalt asutiselt esitatud kandidaadi kohta täiendavaid andmeid ja dokumente.

§ 48. Õppejõud loetakse ametis olevaks sellest ajast, millest ta ametisse registreeriti.

Kui õppejõud on valitud enne kooliaasta tegeliku õppetöö algust, siis registreeritakse ta ametisse 1. augustist, kui koht sel ajal on juba vaba ja kui valitud kandidaadi ametisse astumiseks ei ole seaduslikke takistusi, vastasel korral registreeritakse ta ametisse arvates teenistusse astumise päevast.

§ 49. Enne õppejõudude valimise väljakuulutamist pöörduv valimiste väljakuulutaja vastava õppejõudude reservi nimekirja pidava asutise poole (§ 56), kas ei ole selles leida seaduslikele nõuetele vastavat kandidaati. Kui reservis vastavad kandidaadid leiduvad, valitakse õppejõud nende hulgest. Kui aga reservis ei leidu vastavat kandidaati, või kui re-

servis olev kandidaat nõus ei ole kohta vastu võtma, kuulutatakse valimised välja ning asutakse õppejõu ametisse seadmisele väljastpoolt reservi.

Õppejõude registreeriv asutis võib tarbekorral üles seada valivale asutisele nõudeid vabale kohale valitava õppejõu soo kohta.

§ 50. Õppejõuks võib valida ja registreerida niihästi isikut, kellel on koolile vastav õpetajakutse ning kes vastab käesoleva seaduse § 4 tähehdatud teistele nõuetele, kui ka õpetajaameti kandidaati; ainult sel puhul, kui valimiseks ei ole kutseõiguslist kandidaati või õpetajaameti kandidaati, võib valida ja registreerida õppejõu kohustetäitjaks isikut, kel puudub kutse, kuid kes oma hariduse ja pedagoogilise ettevalmistuse suhtes vastab Haridus- ja Sotsiaalministri poolt antud sellekohase määruse nõuetele.

§ 51. Tagavaraõpetajad valitakse maa- ja linnavolikogude või viimaste poolt selleks volitatud asutiste (§ 43) poolt samas korras nagu õpetajad koolidele.

§ 52. Kui hiljemalt 2 nädalat enne sügisest õppetöö algust avalikkudes ja õigustega erakoolides ei ole registreerimiseks esitatud seaduslikus korras ja seaduse nõuetele vastavat kandidaati või kui õppejõu koht vabaneb õppetöö kestel ning valimisi ei ole võimalik toimetada kohe, siis määratakse ametisse vastava registreeriva asutise poolt, kauevalt kooliaasta lõpuni, õppejõu kohustetäitja, eeskätt õpetajate reservis olevate õppejõudude hulgest.

Õppejõude registreerival asutisel on õigus registreerida lõplikult ametisse käesoleva seaduse § 4 nõuetele vastav õpetaja kohustetäitja, kes on määratud esimeses lõikes toodud korras, kui valiv asutis ei ole esitanud selles lõikes nimetatud tähtajaks kahe aasta kestel tema asemele seaduslikus korras seaduse nõuetele vastavat kandidaati.

§ 53. Kui õppejõud mõjuvatel põhjustel on sunnitud puuduma oma ametikohuste täitsimelt, siis määrab registreeriv asutis kuni tema ametikohuste täitmisele ilmumiseni asetäitja kas sama kooli õppejõudude hulgest või väljastpoolt, viimasel juhul eeskätt õpetajate reservis olevate õppejõudude hulgest.

Kui õppejõu tagasituleku aega asetäitja väljastpoolt määramisel ei ole võimalik ette näha ja asetäitja on määratud tähtajata, siis tuleb õppejõu tagasitulekust hiljemalt üks kuu

enne asetäitjale teatada, vastasel korral tuleb asetäitjale palka edasi maksta ühe kuu kestel, arvates sellest päevast, mil temale teatati õppejõu tagasitulekust. Ühe kuu palga saamise õigust ei ole asetäitjal, kes on riigi või omavalitsuse teenistuses või kes on võetud reservist ja selle järgi palka saab.

Kui asetäitja täidab koolijuhataja, tema abi või muud erikohuseid tegeliku õppetöö ajal, siis on tal õigus nende ülesannete täitmise eest saada erilist tasu.

4. peatükk.

OPPEJÕUDUDE ÕIGUSED JA KOHUSED.

§ 54. Avalikkude õppeasutiste ja õigustega erakoolide õppejõud saavad teenistuse eest seaduses kindlaksmääratud tasu, arvates ametisse registreerimise päevast.

Rahatasu makstakse üks kord kuus või poole kuu viisi samadel tähtaegadel nagu riigiteenijatele.

Teiste erakoolide õppejõududele makstakse tasu kokkuleppel kooli ülalpidaja ja õppejõu vahel.

§ 55. Koolide ja klasside koondamisel ning nende ümberkorraldamisel ja tunnikavade muutmise tagajärjel vabaks saanud määralsed õppejõud riigikoolides paigutatakse vastavale vabale kohale teises riigikoolis, kuna teistes avalikkudes õppeasutistes ja õigustega erakoolides viiakse nad üle määralsed õppejõud vabale kohale ühe ning sama ülalpidaja koolides — registreeriva asutise otsusel, ja samas maa- või linnakoolivalitsuse piirkonnas — registreeriva asutise otsusel ja kooliülalpidajate nõusolekul. Vabade kohtade puudusel viiakse õppejõud sel puhul õpetajate reservi.

§ 56. Oppejõudude reserv asub riigikoolide ja kõigi kesk- ning kutsekoolide tarvis Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi ning alg- ja täiendus- koolide tarvis maa- ja linnakoolivalitsuste juures.

Oppejõudude reservi korralduse määrab kindlaks Vabariigi Valitsus Haridus- ja Sotsiaalministri ettepanekul.

§ 57. Reservi üleviidud määralsed õppejõud saavad endisest teenistuskohast kolme kuu kestel edasi täie endise teenistustasu, välja arvatud lisatundide ja naturas saadud tasu, ja järgmise kolme kuu kestel poole sellest tasust; peale seda vabastatakse nad lõplikult ametist, kui nad selle aja kestel pole leidnud uut kohta; ilma palgata aga võivad nad omal soovil jääda reservi edasi.

Reservis asuvad õppejõud, kes töötavad koolides tunniandjatena, saavad rahalist tasu reservi järgi, maha arvatud nende tundide tasu.

Reservisolemise aega ei arvata pensioni väljateenimise ega praktikaaja hulka.

§ 58. Kui reservis asuv õppejõud vastu ei võta kolmandat temale pakutud määralsed õppejõu kohta, kaotab ta eelmises paragrahvis tähendatud tasu edasisaamise õiguse.

§ 59. Käesoleva seaduse § 90 põhjal teenistusest ajutiselt tagandatud avalikkude ja õigustega erakoolide määralsed õppejõud, samuti ka vahi alla võetud määralsed õppejõud, kui nad ei ole teenistusest tagandatud, saavad rahatasu teenistusest äraoleku aja eest, välja arvatud lisatundide tasu.

§ 60. Teenistustasu saamise õigus lõpeb tegelikult ametist lahtiregistreerimise päevaga, välja arvatud §§ 57 ja 58 ettenähtud juhud.

Oppejõu teenistusest lahkumisel ei nõuta temalt tagasi teenistustasu päevade eest, mis jäid teenida saadud teenistustasu eest.

§ 61. Avalikkude ja õigustega erakoolide õppejõu surma puhul saavad kadunu ülalpidamisel olnud perekonnaliikmed ja ülenevad sugulased kolme kuu kestel tema rahatasu edasi ning võivad tarvitada sama aja kestel tema teenistusekorterit samadel alustel, nagu seda anti kasutada kadunule.

§ 62. Avalikkude ja õigustega erakoolide õppejõud, kes vabastatakse teenistusest parandamatu haiguse pärast, saab rahatasu edasi kolme kuu kestel peale vabastamist ja võib tarvitada sama aja kestel teenistusekorterit.

§ 63. Oppejõududele ja nende perekondadele kindlustatakse arstiabi ja pension sellekohaste seaduste alusel.

§ 64. Oppejõudude teenistusesõitudest tekkinud kulud kannab kooli ülalpidaja, avalikkudes õppeasutustes ja õigustega erakoolides — riigiteenijate kohta maksvate normide järgi.

§ 65. Ajutist vabastust ametikohuste täitmisest õppetöö ajal mõjuvatel põhjustel annab avalikkudes õppeasutistes ja õigustega erakoolides kuni 4 päevani õpetajaile koolijuhataja, koolijuhatajale — registreeriva asutis, kuni kolme kuuni teenistustasuga ja kuni ühe aastani teenistustasuta — Haridus- ja Sotsiaalminister. Kulud, mis tekivad ajutiselt ametikohuste täitmisest vabastatud õppejõudude tundide asendamisest, kae-

takse õppejõudude tasude seaduses ettenähtud korras.

Erakorralistel juhtudel kuni ühe aastani annab ajutist vabastust avalikkude õppeasutiste ja õigustega erakoolide õppejõududele Haridus- ja Sotsiaalministri ettepanekul Vabariigi Valitsus täieliku või osalise palgaga.

§ 66. Opetöö vaheajal ei vaja õpetaja erilist ärasõiduluba, kui tema peale ei ole pandud mõni õppekohustus või kui ta hooleks ei ole usaldatud mõne alalist ülevaltuust nõudva kooli või selle juures töötava asutise juhatamine. Need kohustused tuleb aga korraldada nõnda, et õppejõud saaks puhkust vähemalt ühe kuu kooliaasta kestel.

Lahkumisest oma teenistuskohalt peab õpetaja teatama koolijuhatajale, samuti teatama oma asukoha ja selle muudatuse. Koolijuhataja võib oma teenistuskohalt lahkuda riigikoolides Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse, teistes koolides vastava koolivalitsuse loal.

§ 67. Kõik õppejõud annavad esimest korda ametisse astumisel sellekohase valemiga järgi pühaku töötuse — täita oma ametikohused korralikult.

See paragrahv maksab ka nende õppejõudude kohta, kes käesoleva seaduse maksamahakkamisel on juba ametis, kui nad varem ei ole andnud sarnast töötust.

§ 68. Iga õppejõud peab tegema tema kätte usaldatud õppe- ja kasvatustööd korralikult, hoolsalt ning Eesti Vabariigi huvides, ta peab täitma kõik tema teenistusse puutuvad seadused, samuti seaduste ja määrustega kooskõlas olevad oma ülemuse käsud ja korraldused ning õppenõukogu otsused.

Õppejõud on vastutav oma teenistusealase tegevuse seaduslikkuse eest.

Käsus või otsuses leiduvast vastolust seadusega või seadusepäraste eeskirjadega peab õppejõud teatama käsuandjale ülemusele või õppenõukogule, kui otsus on tehtud viimase poolt, ja niisugusest käsust ja otsusest, mis sisaldab ettepaneku kuritegevusele, järgmisele kõrgeimale ülemusele.

§ 69. Õppejõud ei või loobuda tema peale pandavaist pedagoogilistest ülesannetest, nagu klassijuhataja ülesanded, õppenõukogu sekretäri kohused, ekskursioonist osavõtt, raamatukogu ja õppevahendite hoid, korrapidamine kooliettevõtetel, õpilaste järelevalve koolis ja väljaspool

kooli ja vastavates seadustes ettenähtud teised kohused.

§ 70. Õppe- ja kasvatustöö peab olema poliitiliselt erapooletu ning salliv usuliste ja rahvuslike vaadete suhtes.

Õppejõul on keelatud õpetada või õpilasi kasvatada Eesti Vabariigi või avaliku kõlbluse vastases vaimus.

§ 71. Õppejõu elu koolis kui ka väljaspool kooli peab olema korralik ning heaks eeskujuks õpilastele.

§ 72. Õppejõu teenistuse hindamist toimetavad õppe- ja kasvatustöö ülevalvet teostavad isikud Haridus- ja Sotsiaalministri poolt antud juhtnõuete alusel.

§ 73. Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi Koolivalitsusel on õigus õppetöö vaheajal õppejõududele korraldatud kursustest osavõttu teha õppejõududele sunduslikuks.

§ 74. Õppejõud on kohustatud hoidma tema hoolde usaldatud koolivara ja vastutab selle rikkumise või kaotsimise eest niivõrt, kui see on olnud tema süüst või kohuste mitetäitmisest.

§ 75. Pikemaks ajaks teenistusepuhkusele minnes on õppejõud kohustatud üle andma tema käes olevad rahasummad, varad ja asjaajamise asetäitjale ja tagasi tulles jälle võtma vastu.

Teenistusest lahkumisel on õppejõud kohustatud tema hoolde usaldatud vara, rahasummad ja aktid üle andma selleks määratud isikule. Ta ei või lahkuda teenistusest enne, kui see üleandmine ei ole teostatud.

§ 76. Avalikkude koolide õppejõule on keelatud osta koolivara, mis on usaldatud tema kätte müümiseks, samuti sõlmida varalisi lepinguid selle asutisega, kus ta ise teenib, niivõrd kui ka eraisiku kaudu, või kooli esindajana sõlmida ostu-müügilepinguid oma esimese nelja astme sugulasega ja kahe esimese astme hõimlastega.

§ 77. Õppejõud võib teenistusest puududa ja teenistusse hiljaks jääda ainult mõjuvatel põhjustel. Põhjusest, mis teenistusse ilmumist takistavad, tuleb teatada ülemusele viivitamatult. Ilma mõjuva põhjuseta andmata jäänud tundide eest tasu ei maksta.

§ 78. Teenistusest puudumise, samuti teenistusse hiljaksjäämise mõjuvateks põhjusteks on:

1) haigus, sõjaline tegevus, tulikahi, veeuputus ja raudtee- või laevastõidu seisak või üldse ühenduse katkemine, kui need takistavad teenistusse ilmumist;

2) vahli all olemine;

3) vanemate, abikaasa või laste surm või raske haigus;

4) kohjusse ilmumine kohtu kutsel. Haiguse pärast puudumise põhjus ja keetus konstateeritakse vastava ametliku arsti tunnistuse põhjal. Teiste mõjuvate põhjuste keetuse üle otsustab vastav koolivalitsus.

Erandina võib Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi Koolivalitsus tunnustada mõjuvateks ka teisi põhjusi.

§ 79. Haiguse korral saab õppejõud avalikkudes ja õigustega erakoolides teenistustasu edasi kuni terveksaamiseni, mille tõenduseks tuleb esitada ametliku arsti tunnistus, aga mitte kauem kui 26 nädalat järgmööda korduvatel haigusjuhtudel kokku mitte enam kui kolmkümmend nädalat 12 kuu kestel:

1) esimese haigusekuu kestel täiel määral;

2) järgmiste kuude kestel kaks-kolmandikku teenistustasust.

§ 80. Paragrahvis 78 tähendatud mõjuvatel põhjustel, välja arvatud haigus, makstakse ametist puudumisel õppejõule avalikkudes ja õigustega erakoolides palka kahe kuu kestel. Üle kahe kuu puuduv määraline õppejõud arvatakse õppejõudude reservi ilma palgata, kohustetäitjad, tunniandjad ja õpetajaameti kandidaadid aga vabastatakse teenistusest.

§ 81. Teenistusesaladused, mis on saanud teatavaks õppejõule, peab ta salajas hoidma ka pärast teenisevahetorra lõppu.

§ 82. Õppejõud võivad ametisse registreeriva asutise loaga erakorraliselt ühteaegu täita ka mitteõpetajaameti kohuseid riigi või omavalitsuse teenistuses, kui teenistusehuvid selle all ei kannata. Vabariigi Valitsusel on õigus sel korral määrata riigikooli õppejõule pilgalisa riigiameti eest kuni selle ametikoha poole palga suuruseni.

Tunniandjad teise ametikoha pidamiseks luba ei vaja.

§ 83. Õppejõud võib olla erateenistuses, samuti pidada isiklikult ärilisi ettevõtteid kas voliniku või oma perekonnaliikmete kaudu riigikoolides Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse, avalikkudes õppeasutistes ja õigustega erakoolides vastava koolivalitsuse loal, kui säärane õppejõu erategevus ei takista ametikohuste täitmist ega riiva tema õpetajaameti väärilist lugupidamist.

Luba andev asutis võib eelpooltähendatud põhjustel erateenistust ja ettevõtete pidamist keelata.

Ärilisi ettevõtteid isiklikult juhtida või neis tegev olla võib määraline õppejõud ainult Haridus- ja Sotsiaalministri loaga. Ärilistes ettevõtetes töötamiseks ei loeta osavõttu ühistegelikkude ettevõtete juhtivate ja kontrollivate organite tegevusest, kui see ei takista õppejõu õppe- ja kasvatustööd koolis.

§ 84. Õppejõule on keelatud anda eratunde tasu eest oma õpilastele ainetes, mida õppejõud neile õpetab koolis.

§ 85. Ühes avalikus õppeasutises või õigustega erakoolis ei või alluvusvahekorras teenida:

1) ülenevad ja alanevad sugulased;

2) mees ja naine;

3) vennad ja õed.

Nende ühtesattumisel paigutatakse alluv õppejõud käesolevas seaduses ettenähtud korras teisele samapalgalisele kohale; kui see aga võimalik ei ole, siis viiakse määraline õppejõud õpetajate reservi, õpetajate kohustetäitjad, tunniandjad ja õpetajaameti kandidaadid aga vabastatakse teenistusest.

Erandjuhtudel ja põhjendatud asjaoludel võib Haridus- ja Sotsiaalminister lubada ajutiselt edasi teenida alluvusvahekorras, kui see ei riiva teenistuse huve.

5. peatük.

OPPEJÕUDEDE DISTSIPLINAARMAARUSED.

§ 86. Peale sellekohastes kriminaal- ja distsipliinaarmäärustes ettenähtud teenistusealaste süütegude kuuluvad õppejõudude teenistusealaste süütegude hulka järgmised pedagoogilised süüteod:

1) käesoleva seaduse §§ 68, 69, 70 ja 71 eeskirjade rikkumine;

2) puudulik või nõrk õppe- või kasvatustöö.

Käesolev paragrahv on maksev ka erakoolide õppejõudude kohta.

§ 87. Paragrahvis 86 tähendatud süütegude eest määratakse järgmised distsiplinaarkaristused:

1) märkus — Haridus- ja Sotsiaalministri, Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse direktori, haridusenõuniku, maa- või linnakoolivalitsuse juhataja, koolinõuniku või koolijuhataja poolt;

2) noomitus — Haridus- ja Sotsiaalministri, Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse direktori, haridusenõuniku, maa- või linnakoolivalitsuse juhataja või koolinõuniku poolt;

3) tagandamine teenistusekohalt — Haridus- ja Sotsiaalministri otsusel.

§ 88. Väärnähtuste ja puuduste ilmsikstulekul on ülemus kohustatud samme astuma nende kõrvaldamiseks kui ka süüdlast karistama distsiplinaarselt.

§ 89. Kui ülemus leiab, et õppejõudu pedagoogilise süüteo eest tuleb karistada suuremalt, kui tema distsiplinaarvõim seda lubab, siis teatab ta sellest viivitamata kõrgemale ülemusele; samuti on ta kohustatud teatama kõrgemale ülemusele, kui korduvate distsiplinaarkaristuste peale vaatamata ei tule paranemist.

§ 90. Ametisse registreeriv ülemus võib õppejõudu ajutiselt tagandada ametikohuste täitmiselt:

1) kui õppejõud on antud eeluurimise või kohtu alla süüteo pärast, mille eest seaduses ettenähtud karistus on ühendatud ametisolemise õiguse kaotamisega;

2) kui süüteo iseloom ei luba koolis edasitöötamist asja arutamise kestel kohtu- või distsiplinaarkorras.

§ 91. Distsiplinaarkaristuse eel peab käima süüteo igakülgne selgitamine, süüalusele süüdistuse esitamine ühes põhjendustega ja süüaluse seletuse ärakuulamine, kui aga süüteo võib järgneda karistusena noomitus või teenistusekohalt tagandamine, siis — ka sellekohane juurdlus ja süüaluse poolt esitatud tunnistajate ülekuulamine.

§ 92. Distsiplinaarkaristused määratakse viivitamata pärast süüteo tarvilikku selgitamist ja süüaluselt seletuse saamist ja teatatakse viimasele kirjalikult.

Kui pedagoogilise süüteo kordasaatmisest on möödunud üle ühe aasta ja selle aja kestel ei ole süüdistust tõstetud, loetakse süütegu aegu- nuks.

§ 93. Süüteod, millele karistusena võib järgneda õppejõu tagandamine ametist, arutatakse läbi kolmeliikmelises distsiplinaarkomisjonis, mille juhatajaks on Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse direktor ja liikmeteks sama ministeeriumi peasekretär ja suurema õpetajate organisatsiooni esindaja.

§ 94. Tagandamise otsustab Haridus- ja Sotsiaalminister, ära kuulates distsiplinaarkomisjoni arvamuse.

§ 95. Teenistuse huvides võivad õppejõude ametisse registreerivad asutised õppejõudu ümber paigutada teise sama ülalpidaja kooli. Enne üleviimist peab ära kuulama üleviidava õppejõu seletuse. Üleviimise otsuste peale võib üleviidud õppejõud kae-

vata Haridus- ja Sotsiaalministrile kahe nädala kestel arvates otsuse saamise päevast.

§ 96. Vabariigi Valitsusel on õigus õppejõudu teenistusest vabastada pärast sellekohast juurdlust ja vabastatava õppejõu seletuse ärakuulamist, kui Valitsus leiab, et õppejõu tegevus on riigi huvidele kahjulik.

6. peatükk.

ÕPPEJÕUDUDE AMETIVAHEKORRA LOPPEMINE.

§ 97. Ametivahekord lõpeb:

1) õppejõu surma puhul;

2) õppejõu omal soovil: a) kooliaasta lõpul — 31. juulil, millest lahkuv õppejõud on kohustatud teatama kooli ülalpidajale hiljemalt 1. juuliks; b) kooliaasta kestel pärast ühekuulist etteütlemist või ametisse registreeriva asutise loal ka varemalt;

3) asuli sulgemisel ning koha kadumisel koolide ja klasside koondamisel ning ümberkorraldamisel kui ka tunnikavade muutmisel;

4) pensionikomisjoni otsuse põhjal parandamatu terviserikke ja haiguse puhul, mis takistab edukat õppe- ja kasvatustööd või on kardetav õpilastele;

5) Eesti vabariigi kodakondsusest lahkumisest;

6, seadusejõusse astunud kohtuotsuse järgi;

7) tagandamisel distsiplinaarkorras;

8) 65-aastase vanuse kättejäädumisel, kusjuures Haridus- ja Sotsiaalministril on õigus erandjuhtudel pikendada õppejõu teenistuseaega kuni 70 eluaastani;

9) erakoolides, välja arvatud õigustega erakoolid — teenistuseaja lõppemisel, kui õppejõud oli võetud teenistusse määratud ajaks.

§ 98. Oppejõude ametisse registreerival asutisel on õigus lasta õppejõudu arstlikult läbi vaadata, kui tal on põhjust arvata, et õppejõu tervislik seisukord ei võimalda talle edukat õppe- ja kasvatustööd või on kardetav õpilastele.

§ 99. Oppejõudude kohustatäitjate, tunniandjate ja õpetajaameti kandidaatide teenistusliku vahekorra lõpetamisest kooliaasta lõpul peab õppejõude registreeriv asutus teatama õppejõule hiljemalt 1. juuliks, vastasel korral jäävad need õppejõud edasi ametisse järgmiseks kooliaastaks.

§ 100. Haridus- ja Sotsiaalministril on õigus kas omal algatusel või registreeriva asutise ettepanekul pensionieasse jõudnud õppejõu tundide

Ar 930 B
Avalikkude algkoolid

1138 (28. 20/30)

normi vähendada kuni 50 prots. täie palga juures kui ka pensionieasse jõudnud õppejõudu ametist vabastada teenistuse huvides.

7. peatükk.

TEENISTUSEKIRJAD.

§ 101. Iga õppejõu kohta peetakse teenistusekirja, kuhu märgitakse:

- 1) ees- ja perekonnanimi;
- 2) sündimise aeg ja koht;
- 3) perekonnaseis;
- 4) haridus;
- 5) teenistusekäik;
- 6) ilma palgata puhkeajad.

Teenistusekirjade vormi ja pidamisekorra määrab Haridus- ja Sotsiaalminister.

§ 102. Teenistusest lahkujale antakse tema soovil teenistusekirjast ära kiri; ümberpaigutamisel saadetakse teenistusekiri uude teenistuskohta.

8. peatükk.

SEADUSE ELLUVIIMINE.

§ 103. Käesolev seadus hakkab maksma 1931. a. 1. augustist.

§ 104. Haridus- ja Sotsiaalministril on õigus anda määrusi käesoleva seaduse teostamiseks ja elluviimiseks.